

SODBA SODIŠČA (drugi senat)

z dne 16. septembra 2004*

V zadevi C-465/01,

zaradi tožbe zaradi neizpolnitve obveznosti na podlagi člena 226 ES,

vložene 4. decembra 2001,

Komisija Evropskih skupnosti, ki jo zastopa J. Sack, zastopnik, z naslovom za vročanje v Luxembourg,

tožeča stranka,

proti

Republiki Avstriji, ki jo zastopa H. Dossi, zastopnik, z naslovom za vročanje v Luxembourg,

tožena stranka,

* Jezik postopka: nemščina.

SODIŠČE (drugi senat),

v sestavi C. W. A. Timmermans, predsednik senata, R. Schintgen (poročevalec),
R. Silva de Lapuerta, sodnica, P. Kuris in G. Arestis, sodnika,

generalni pravobranilec: F. G. Jacobs,
sodni tajnik: R. Grass,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v
zadevi razsojeno brez obravnave in brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

Sodbo

1 S tožbo Komisija Evropskih skupnosti predlaga Sodišču, naj ugotovi, da Republika
Avstrija ni izpolnila obveznosti na podlagi

- a) člena 39 ES in člena 8 Uredbe Sveta (EGS) št. 1612/68 z dne 15. oktobra 1968 o
prostem gibanju delavcev v Skupnosti (UL L 257, str. 2), kot je bila spremenjena

z Uredbo Sveta (EGS) št. 2434/92 z dne 27. julija 1992, ter člena 28 sporazuma o evropskem gospodarskem prostoru (UL 1994, L 1, str. 3 in str. 572, v nadaljevanju: sporazum o EGP) s tem, ko je delavcem, državljanom drugih držav članic Evropske skupnosti ali Evropskega gospodarskega prostora (v nadaljevanju: EGP), zavrnila pravico biti izvoljen v delavsko zbornico;

- b) določb sporazumov, ki jih je sklenila Skupnost z določenimi tretjimi državami, ki predvidevajo načelo nediskriminacije v zvezi z delovnimi pogoji v korist delavcev, ki so državljani te države in so zakonito zaposleni v državi članici, s tem ko je tem delavcem zavrnila pravico biti izvoljen v svet delavcev in občno skupščino delavske zbornice.

Pravni okvir

Upoštevne določbe prava Skupnosti

2 Člen 39 ES določa:

„1. V Skupnosti se zagotovi prosto gibanje delavcev.

2. Prosto gibanje vključuje odpravo vsakršne diskriminacije na podlagi državljanstva delavcev držav članic v zvezi z zaposlitvijo, plačilom in drugimi delovnimi in zaposlitvenimi pogoji.

[...]

4. Določbe tega člena se ne uporabljajo pri zaposlovanju v državni upravi.“

3 Prva uvodna izjava Uredbe št. 1612/68 tako določa:

„ker je treba prosto gibanje delavcev v Skupnosti zagotoviti najkasneje do konca prehodnega obdobja; ker je za uresničitev tega cilja potrebno odpraviti vsako diskriminacijo na temelju državljanstva med delavci držav članic glede zaposlovanja, plačila in drugimi delovnimi in zaposlitvenimi pogoji in vključuje tudi pravico delavcev, da se znotraj Skupnosti prosto gibajo zato, da lahko opravljajo delo kot zaposlene osebe, vendar ob upoštevanju omejitev utemeljenih zaradi javnega reda, varnosti in zdravja“.

4 Člena 7 in 8 Uredbe št. 1612/68 sta del Naslova II „Zaposlovanje in enako obravnavanje“, ki se nahaja v prvem delu te uredbe, ki se nanaša na „[z]aposlovanje in družine delavcev“.

5 Navedeni člen 7 določa:

„1. Delavec, ki je državljan države članice, v drugi državi članici zaradi njegovega državljanstva ne sme biti deležen drugačnega obravnavanja kot domači delavci v

zvezi z zaposlitvenimi in delovnimi pogoji, predvsem glede plačila, odpovedi in, če bi postal brezposeln, glede vrnitve na delovno mesto ali ponovne zaposlitve.

2. Uživa enake socialne in davčne ugodnosti kot domači delavci.

[...]

4. Vsaka določba kolektivne ali individualne pogodbe ali druge kolektivne ureditve glede dostopa do zaposlitve, zaposlitve, plačila in drugih delovnih pogojev ali odpovedi, je nična, če določa ali dopušča diskriminacijske pogoje za delavce, ki so državljani drugih držav članic.“

6 Člen 8 Uredbe št. 1612/68 določa:

„Delavec, ki je državljani države članice in ki je zaposlen v drugi državi članici, mora biti deležen enakega obravnavanja glede članstva v sindikatih in glede uveljavljanja sindikalnih pravic, vključno s pravico do glasovanja in pravico, da so izvoljeni na mesta v upravi ali vodstvu sindikata; lahko mu je omejen dostop do organov upravljanja in do funkcij, ki jih ureja javno pravo. Pravico ima biti izvoljen v svete delavcev v podjetjih.

Določila tega člena ne posegajo v zakone ali druge predpise držav članic, ki delavcem iz drugih držav članic zagotavljajo večje pravice.“

7 Člen 28 sporazuma o EGP določa:

„1. Med državami članicami ES in državami EFTE se zagotovi prosto gibanje delavcev.

2. Prosto gibanje vključuje odpravo vsakršne diskriminacije na podlagi državljanstva delavcev držav članic ES in držav EFTE v zvezi z zaposlitvijo, plačilom in drugimi delovnimi in zaposlitvenimi pogoji.

[...]

4. Določbe tega člena se ne uporabljajo pri zaposlovanju v javni upravi.

[...]“

8 Skupnost je sklenila določeno število sporazumov s tretjimi državami – kar vključuje zlasti sporazum o pridružitvi med Evropsko gospodarsko skupnostjo in Turčijo, evropske sporazume o pridružitvi z državami srednje in vzhodne Evrope ter

sporazume o sodelovanju, pa tudi sporazum o pridružitvi, sklenjen z državami Maghreba —, v skladu s katerimi za zadevne delavce, ki so državljani tretjih držav in ki so zakonito zaposleni na ozemlju države članice, velja načelo prepovedi diskriminacije na podlagi državljanstva v zvezi z delovnimi pogoji in plačilom.

Nacionalna ureditev

- 9 V Avstriji Arbeiterkammergesetz (zakon o delavskih zbornicah, BGBl. 1991/626, v različici, objavljeni v BGBl. I, 1998/166, v nadaljevanju: AKG) določa v členu 1, da je namen zbornic dela in delavcev ter zvezne zbornice dela in delavcev (v nadaljevanju: delavske zbornice), da zastopajo in podpirajo socialne, ekonomske in kulturne interese delavcev obeh spolov.
- 10 Navedene zbornice, ki so ustanove javnega prava, v katere so načeloma vključeni vsi delavci, tako da plačajo članarino, imajo tudi svetovalno vlogo na zakonodajnem področju.
- 11 Eden izmed organov delavskih zbornic je med drugim občna skupščina (člen 46 AKG). Izvolijo jo – za obdobje petih let (člen 18, odstavek 1, AKG) – delavci, ki imajo pravico voliti na podlagi enakega, neposrednega in tajnega glasovanja v skladu z načeli proporcionalnega volilnega sistema (člen 19 AKG). V skladu s členom 20, odstavek 1, AKG imajo vsi delavci, ki so člani zadevne delavske zbornice na dan volitev, pravico voliti.

12 Glede pogojev za pravico biti izvoljen člen 21 AKG določa:

„V delavsko zbornico so lahko izvoljeni vsi delavci, ki so njeni člani in ki so na dan volitev

1. dopolnili 19 let in

2. so bili v Avstriji zaposleni skupno vsaj dve leti v zadnjih petih letih na podlagi delovne pogodbe ali pogodbe o zaposlitvi, ki upravičuje članstvo v navedeni zbornici in

3. so lahko, ne glede na leta, ki se zahtevajo za pravico biti izvoljen, izvoljeni v nacionalni svet.“

13 Člen 26, odstavek 4, Bundesverfassungsgesetz (zvezni ustavni zakon):

„Lahko so izvoljeni vsi moški in ženske, ki imajo avstrijsko državljanstvo na dan volitev in ki so dopolnili 19 let pred 1. januarjem leta, v katerem so volitve.“

- 14 Sveti delavcev, ki so v avstrijskih podjetjih določene velikosti obvezni, so odgovorni, da zastopajo interese delavcev zadevnega podjetja in zlasti, da pazijo na spoštovanje zakonskih določb, ki so bile sprejete v njihovo korist.
- 15 Člen 53, odstavek 1, Arbeitsverfassungsgesetz (zakona o organizaciji dela, BGBl. 1974/22, v različici, objavljeni v BGBl. 1993/460), ki je določil pogoje za pravico biti izvoljen v svet delavcev, določa:

„Izvoljeni so lahko vsi zaposleni, ki

1. a) imajo avstrijsko državljanstvo ali

b) so državljani države podpisnice sporazuma EGP in

2. so dopolnili 19 let na dan razpisa volitev in

3. so bili vsaj šest mesecev zaposleni v obratu ali podjetju, h kateremu obrat pripada, in

4. neodvisno od pogoja avstrijskega državljanstva niso izključeni iz pravice sodelovati na volitvah v nacionalni svet [...]“

Predhodni postopek

- ¹⁶ Ker je menila, da je avstrijska zakonodaja nezdružljiva z zahtevami prava Skupnosti s tem, ko na eni strani dovoljuje volitve v delavske zbornice samo avstrijskim državljanom ter na drugi strani iz volitev v delavske zbornice in v delavski svet izključuje delavce, ki so redno zaposleni v državi članici in katerih izvorna država je s Skupnostjo sklenila sporazum, v skladu s katerim se delavci obravnavajo enako na področju delovnih pogojev, je Komisija z dopisom z dne 9. julija 1999 pozvala Republiko Avstrijo, naj predloži pripombe v roku dveh mesecev.
- ¹⁷ 6. septembra 1999 je avstrijska vlada priznala, da je njena zakonodaja nezdružljiva z obveznostmi, ki jih ima po pravu Skupnosti glede delavcev, državljanov drugih držav članic Unije ali EGP, pri čemer pa je poudarila, da je sporna nacionalna zakonodaja izgubila učinke zaradi neposredne uporabe prava Skupnosti. Kljub temu so bile v teku potrebne spremembe z namenom, da se pravica biti izvoljen v delavske zbornice razširi na vse delavce, ne glede na njihovo državljanstvo. Nasprotno je ta vlada izpodbijala trditev Komisije v zvezi z delavci, ki jim sporazum, sklenjen s tretjimi državami, iz katerih izvirajo, zagotavlja pravico enakega obravnavanja na področju delovnih pogojev, če so zakonito zaposleni v državi članici.
- ¹⁸ Ker ni bila izvedena nobena sprememba avstrijske zakonodaje, je Komisija na Republiko Avstrijo 29. decembra 2000 naslovila obrazloženo mnenje in jo pozvala, naj v roku dveh mesecev od prejema obvestila sprejme ukrepe, potrebne za uskladitev z obveznostmi, ki izhajajo iz člena 39 ES, člena 8 Uredbe št. 1612/68 in člena 28 sporazuma o EGP ter iz določb zgoraj omenjenih dvostranskih sporazumov, ki jih je sklenila Skupnost.

- 19 Ker odgovor avstrijske vlade na obrazloženo mnenje, podan v dveh dopisih 27. februarja in 12. aprila 2001, ni vseboval nobenega novega vidika, se je Komisija odločila, da vloži to tožbo.

Tožba

- 20 V podkrepitev tožbe je Komisija navedla dva očitka. Prvi se nanaša na zavrnitev pravice biti izvoljen v delavske zbornice za delavce, državljane drugih držav članic Unije ali EGP. Drugi se nanaša na to, da delavci iz tretje države, ki so zakonito zaposleni v Avstriji in za katere velja sporazum, sklenjen med Skupnostjo in njihovo državo, ki določa načelo nediskriminacije v zvezi z delovnimi pogoji, nimajo pravice biti izvoljeni v občno skupščino delavskih zbornic in v delavski svet.
- 21 Treba je zaporedno preučiti utemeljenost teh dveh očitkov.

Prvi očitek

Trditve strank

- 22 Po mnenju Komisije je pogoj, ki ga predvideva avstrijska zakonodaja, v skladu s katero je pravica biti izvoljen v delavske zbornice pogojena z zahtevo po avstrijskem državljanstvu, očitno nezdružljiv s členom 39 ES in členom 8(1) Uredbe št. 1612/68, kot ju je razložilo Sodišče, ter s členom 28 sporazuma EGP, ki vsebuje podobne določbe.

- 23 Iz sodb z dne 4. julija 1991 v zadevi ASTI (C-213/90, Recueil, str. I-3507, v nadaljevanju: sodba ASTI I) in z dne 18. maja 1994 v zadevi Komisija proti Luksemburgu (C-118/92, Recueil, str. I-1891, v nadaljevanju: sodba ASTI II) dejansko izhaja, da je nacionalna zakonodaja, ki delavcem, državljanom drugih držav članic ne priznava pravice biti izvoljen na volitvah za organe, kot so stanovske organizacije, v katerih je članstvo za zainteresirane obvezno in morajo plačati članarino ter ki so odgovorne za obrambo in zastopanje interesov delavcev kot tudi za opravljanje svetovalne funkcije na zakonodajnem področju, v nasprotju s splošnim načelom nediskriminacije na podlagi državljanstva, določenega v členih 39 ES in členu 8(1) Uredbe št. 1612/68. Enako bi lahko veljalo za člen 28 Sporazuma o EGP, katerega upoštevne določbe naj bi imele podobno besedilo kot člen 39 ES.
- 24 Avstrijska vlada predlaga Sodišču, naj zavrne ta očitek, pri čemer navaja, da so delavske zbornice ustanove javnega prava, ki na pomemben način sodelujejo pri izvrševanju javnopravnih pooblastil, kar upravičuje nepriznavanje pravice biti izvoljen v te organe vsem tujim delavcem.

Presoja Sodišča

- 25 Z namenom presoje utemeljenosti tega očitka se je treba uvodoma spomniti, da na področju prostega gibanja delavcev znotraj Evropske unije člen 39(2) ES, ki je zgolj poseben izraz temeljnega pravila nediskriminacije glede na državljanstvo, ki se nahaja v členu 12(1) ES, določa prepoved vsakršne diskriminacije na podlagi državljanstva delavcev držav članic v zvezi z zaposlitvijo, plačilom ter drugimi delovnimi in zaposlitvenimi pogoji.

- 26 To načelo se pojavlja v več posameznih določbah Uredbe št. 1612/68, skupaj s členoma 7 in 8.
- 27 Natančneje, člen 8(1) navedene uredbe določa, da mora biti delavec, ki je državljan države članice in ki je zaposlen v drugi državi članici, deležen enakega obravnavanja glede članstva v sindikatih in glede uveljavljanja sindikalnih pravic ter glede pravice biti izvoljen v delavske predstavniške organe v podjetjih.
- 28 V zvezi s tem je Sodišče že razsodilo v sodbah ASTI I in ASTI II, da se ta določba nanaša na pravico voliti in pravico biti izvoljen na volitvah, ki se jih organizira znotraj organov, kot so stanovske organizacije, v katere se morajo delavci obvezno včlaniti in plačevati članarino ter ki so odgovorne za obrambo ter zastopanje interesov slednjih.
- 29 V zvezi s sporazumom EGP je člen 28(2) napisan s skoraj enakimi besedami kot člen 39(2) ES.
- 30 V teh okoliščinah izhaja iz člena 39(2) ES, člena 8(1) Uredbe št. 1612/68 in člena 28(2) sporazuma o EGP, da bi se morali delavci, ki so državljani države članice ali države Evropskega združenja za prosto trgovino (v nadaljevanju: EFTA) in ki so zaposleni v drugi državi članici, obravnavati enako kot državljani države članice gostiteljice zlasti glede delovnih in zaposlitvenih pogojev ter predvsem sindikalnih pravic, skupaj s pravico biti izvoljen v organe, odgovorne za zastopanje in obrambo interesov delavcev, kot so delavske zbornice v Avstriji.

- 31 Ugotovljeno je, da je v skladu z nacionalno zakonodajo, na katero se nanaša ta tožba, avstrijsko državljanstvo pogoj za pravico biti izvoljen v navedene delavske zbornice, česar avstrijska vlada ne izpodbija.
- 32 Tak pogoj, ki ga izpolnjujejo samo avstrijski delavci, pomeni tako neposredno diskriminacijo tujih delavcev.
- 33 Torej zakonodaja Republike Avstrije, ki delavcem, državljanom druge države članice Evropske unije ali države EFTE, ne priznava pravice biti izvoljen v delavske zbornice zaradi edinega razloga, da zadevni delavci niso avstrijski državljani, nasprotuje temeljnemu načelu prepovedi vsakršne diskriminacije na podlagi državljanstva, na katerem temeljijo zgoraj omenjene določbe prava Skupnosti.
- 34 Tega zaključka avstrijska vlada nikakor ne izpodbija z utemeljitvijo, skladno s katero so delavske zbornice v Avstriji javne ustanove, ki sodelujejo pri izvajanju javnih pooblastil.
- 35 Iz sodb ASTI I in ASTI II dejansko izhaja, da je nacionalna zakonodaja, ki delavcem, državljanom drugih držav članic, ne priznava pravice voliti in/ali biti izvoljen na volitvah, ki se jih organizira znotraj organov, kot so stanovske organizacije, v katere se morajo delavci obvezno včlaniti in plačevati članarino ter ki so odgovorne za obrambo ter zastopanje interesov delavcev, v nasprotju s temeljnim načelom nediskriminacije na podlagi državljanstva kljub dejstvu, da navedene zbornice privzamejo obliko organov javnega prava in izvajajo svetovalno funkcijo na zakonodajnem področju.

- 36 Avstrijska vlada ni predložila nobene informacije, iz katere bi bilo mogoče zaključiti, da se delavske zbornice v Avstriji v značilnostih razlikujejo od stanovskih organizacij v Luksemburgu, ki so sporne v zadevah, iz katerih izhajata ti sodbi.
- 37 Sicer pa je predvsem glede delavskih zbornic v Avstriji, Sodišče že razsodilo, da je zahteva po državljanstvu, ki ji avstrijska zakonodaja podreja pravico biti izvoljen na volitvah v te zbornice, nezdružljiva s prepovedjo – določeno v členu 10(1) Sklepa št. 1/80 z dne 19. septembra 1980 o razvoju pridružitve (v nadaljevanju: Sklep št. 1/80), ki ga je sprejel Pridružitveni svet, ustanovljen s Pridružitvenim sporazumom med Evropsko gospodarsko skupnostjo in Turčijo, ki sta ga 12. septembra 1963 v Ankari podpisali Republika Turčija na eni ter države članice EGS in Skupnost na drugi strani in ki je bil v imenu Skupnosti sklenjen, sprejet in potrjen s Sklepom Sveta 64/732/EGS z dne 23. decembra 1963 (UL 1964, 217, str. 3685, v nadaljevanju: Pridružitveni sporazum EGS-Turčija) – vsakršne diskriminacije glede na državljanstvo v zvezi z delovnimi pogoji (sodba z dne 8. maja 2003 v zadevi Wählergruppe Gemeinsam, C-171/01, Recueil, str. I-4301).
- 38 Besedilo člena 10 Sklepa št. 1/80 vsebuje skoraj enake izraze kot besedili člena 39(2) ES in člena 28(2) sporazuma EGP.
- 39 Dodati je treba, da je v vsakem primeru v skladu z ustaljeno sodno prakso neuporaba pravil, določenih v členu 39 ES, pri dejavnostih, ki vsebujejo sodelovanje pri izvajanju pooblastil, ki jih podeljuje javno pravo, izjema od temeljne svoboščine, ki bi se morala iz tega razloga razlagati tako, da omejuje njen obseg na to, kar je strogo potrebno za varovanje interesov, ki jih države članice lahko varujejo. Torej ta izjema ne more dovoliti, da država članica na splošno podvrže kakršno koli sodelovanje v ustanovi javnega prava, kot so delavske zbornice v Avstriji, zahtevi po državljanstvu.

Ta izjema omogoča zgolj izključitev, odvisno od primera, tujih delavcev iz določenih posebnih dejavnosti sporne institucije, ki sama po sebi dejansko neposredno sodeluje pri izvajanju pooblastil, ki jih podeljuje javno pravo (glej zlasti sodbo ASTI I, točka 19, in zgoraj navedeno sodbo Wählergruppe Gemeinsam, točka 92).

- 40 Sodišče je tako v točki 93 zgoraj navedene sodbe Wählergruppe Gemeinsam, v kateri se je sklicevalo na točko 20 sodbe ASTI I, sklenilo, da nepriznavanja pravice biti izvoljen na volitvah v organe, ki zastopajo in branijo interese delavcev, kot so delavske zbornice v Avstriji, tujim delavcem, ki uživajo enako obravnavanje glede plačila in drugih delovnih pogojev, ni mogoče utemeljiti niti s pravno naravo sporne institucije, kot je opredeljena v nacionalnem pravu, niti z dejstvom, da nekatere njenih funkcij lahko vključujejo sodelovanje pri izvajanju pooblastil, ki jih podeljuje javno pravo.
- 41 V luči zgoraj navedenih ugotovitev je prvi očitek Komisije utemeljen.

Drugi očitek

Trditve strank

- 42 V zvezi z nepriznavanjem pravice biti izvoljen na volitvah v delavske svete in delavske zbornice delavcem, ki so državljani tretjih držav, s katerimi je Skupnost sklenila sporazum, ki tem delavcem zagotavlja enako obravnavanje v zvezi z delovnimi pogoji, Komisija meni, da ni nobenega razloga, da bi se pojem „pogoji

dela“ razlagal ožje kot znotraj Pogodbe ES. Tako, čeprav delavci iz zadevnih tretjih držav uživajo pravico do prostega gibanja, kot je zagotovljena s Pogodbo, se tisti med njimi, ki so zakonito zaposleni v državi članici, ne bi smeli znajti v manj ugodnem položaju kot državljani Skupnosti. To je namen prepovedi diskriminacije na podlagi državljanstva, ki je določen s sporazumi, na katere se ta tožba nanaša.

- 43 Avstrijska vlada ugovarja, da pojem „delovni pogoji“ v smislu sporazumov, na katere se sklicuje Komisija, ne vsebuje pravice delavcev iz zadevnih tretjih držav, da sodelujejo na volitvah v pravne organe za zastopanje interesov delavcev, kot so delavske zbornice in delavski sveti. Obseg navedenega pojma je dejansko ožji od obsega istega pojma, ki ga uporabi člen 39 ES, saj je bila po eni strani zadnja določba jasno formulirana z Uredbo št. 1612/68, katere člen 8(1) se izrecno nanaša na sindikalne in sorodne pravice, medtem ko natanko tako pojasnilo manjka v okviru spornih mednarodnih sporazumov, na drugi strani pa ti sporazumi zasledujejo manj ambiciozne cilje kot Pogodba ES v tem, da ne določajo prostega gibanja delavcev. V teh okoliščinah je drugi očitek Komisije neutemeljen.

Presoja Sodišča

- 44 Že iz sodne prakse Sodišča izhaja, da člen 37(1), prva alineja, Evropskega sporazuma o pridružitvi med Evropskimi skupnostmi na eni strani in Republiko Poljsko na drugi, v imenu Skupnosti sklenjen in potrjen s Sklepom Sveta in Komisije 93/743/ Euratom/ESPJ/ES z dne 13. decembra 1993 (UL L 348, str. 1), ustanavlja v korist delavcev s poljskim državljanstvom, ki so zakonito zaposleni na ozemlju

države članice, pravico do enakega obravnavanja v zvezi z delovnimi pogoji v enakem obsegu, kot je s podobnimi besedami priznan državljanom držav članic s členom 48(2) Pogodbe ES (po spremembi postal člen 39(2) ES) (sodba z dne 29. januarja 2002 v zadevi Pokrzeptowicz-Meyer, C-162/00, Recueil, str. I-1049, točka 41).

- 45 Podobno je Sodišče v okviru Pridružitvenega sporazuma EGS-Turčija razsodilo, da člen 10(1) Sklepa št. 1/80, katerega besedilo je skoraj podobno tistemu iz člena 39(2) ES, nalaga vsaki državi članici v zvezi z delovnimi pogoji turških delavcev, ki so del zakonitega trga delovne sile te države, podobne obveznosti kot so tiste, ki se nanašajo na državljane drugih držav članic (zgoraj navedena sodba Wählergruppe Gemeinsam, točka 77).
- 46 Kot je Sodišče že poudarilo v točki 37 te sodbe, se zgoraj navedena sodba Wählergruppe Gemeinsam nanaša ravno na zahtevo po državljanstvu, ki ji avstrijska zakonodaja podreja pravico biti izvoljen na volitvah v delavske zbornice v Avstriji.
- 47 Kot je Komisija pravilno navedla, ni nobenega razloga, da se poda razlaga prepovedi vsakršne diskriminacije na podlagi državljanstva v zvezi z delovnimi pogoji, določene v klavzulah drugih sporazumov, sklenjenih med Skupnostjo in tretjimi državami, ki bi bila drugačna od tiste, ki se je uporabila v okviru Pogodbe – in ki se je poleg tega že smiselno uporabila v okviru sporazumov, sklenjenih s Poljsko in Turčijo (glej točke od 44 do 46 te sodbe).
- 48 V luči ugotovitev, do katerih je Sodišče ravnokar prišlo v zvezi s prvim očitkom glede Evropske unije in EGP, ter iz enakih razlogov je treba upoštevati, da navedena

prepoved nasprotuje temu, da za državljane, na katere se nanaša sporazum, ki vsebuje enako klavzulo, ki so zakonito zaposleni v državi članici, velja pravilo, kot velja v Avstriji, ki takim delavcem ne priznava pravice biti izvoljen v organe, ki zastopajo in branijo interese delavcev, kot so delavske zbornice in delavski sveti, iz enega samega razloga, da so zadevni delavci tuji državljani.

- 49 Načelo nediskriminacije na podlagi državljanstva, določeno v zadevnih sporazumih, dejansko zahteva, naj vsi delavci, domači državljani ali državljani ene zadevnih tretjih držav, uživajo enake delovne in zaposlitvene pogoje ter predvsem lahko na enak način sodelujejo na volitvah, organiziranih znotraj organov, ki branijo in zastopajo interese delavcev. Različno obravnavanje glede na državljanstvo nasprotuje temu temeljnemu načelu.
- 50 Utemeljitev, ki jih je podala avstrijska vlada v podporo nasprotnemu zaključku, ni mogoče sprejeti.
- 51 Prvič, iz razlogov, podrobneje navedenih v točkah od 81 do 86 zgoraj navedene sodbe Wählergruppe Gemeinsam, okoliščina, da je bil pojem „drug[i] delovn[i] in zaposlitven[i] pogoji“, kot jih uporabi člen 48(2) Pogodbe ES (po spremembi člen 39(2) ES), pojasnjen z Uredbo št. 1612/68, zlasti s členom 8(1), ki se nanaša posebej na sindikalne in sorodne pravice, medtem ko takšna pojasnitev manjka v zvezi z spornimi dvostranskimi sporazumi, nikakor ne pomeni, da je obseg izraza, uporabljenega v teh sporazumih, ožji kot obseg izraza, uporabljenega v členu 39(2) ES, in da torej ne vključuje pravice delavcev iz zadevnih tretjih držav, da

sodelujejo na volitvah organov, ki zastopajo in branijo interese zaposlenih, pod enakimi pogoji kot državljani.

- 52 Drugič, ne izhaja samo iz besedila prepovedi diskriminacije na področju delovnih pogojev, ki je vnesena v različne sporazume, sklenjene med Skupnostjo in tretjimi državami, in ki je napisana z izrazi, ki so v bistvu identični tistim iz člena 39(2) ES, ampak tudi iz primerjave konteksta ter ciljev teh sporazumov in Pogodbe ES, da ne obstaja noben razlog, da se tej prepovedi pripiše drug obseg, kot ga je dalo Sodišče členu 48(2) Pogodbe ES (po spremembi člen 39(2) ES) in ASTI I ter ASTI II (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo *Wählergruppe Gemeinsam*, točki 88 in 89).
- 53 Ta razlaga je sicer edina, ki se ujema s ciljem in sistematiko zadevnih sporazumov, saj je podeliti delavcem, državljanom tretjih držav pogodbenic teh sporazumov, ki so zakonito zaposleni na ozemlju države članice, pravico do enakih delovnih pogojev, kot jih imajo delavci, ki so državljani držav članic, pomemben korak pri oblikovanju primerne delovnega okvira za postopno integracijo teh delavcev migrantov v državi članici gostiteljici (glej v tem smislu zgoraj navedeni sodbi *Pokrzeptowicz-Meyer*, točka 42, in *Wählergruppe Gemeinsam*, točka 79).
- 54 Glede na te ugotovitve je treba tudi drugi očitek Komisije sprejeti.

55 Posledično je treba tožbo Komisije obravnavati kot v celoti utemeljeno.

56 Ugotoviti je torej treba, da

- Republika Avstrija, s tem da je državljanom drugih držav članic Evropske unije ali EGP zavrnila pravico biti izvoljen v delavske zbornice, ni izpolnila obveznosti iz člena 39 ES in člena 8 Uredbe 1612/68 ter iz člena 28 sporazuma o EGP;

- Republika Avstrija, s tem da je državljanom tretjih držav, s katerimi je Skupnost sklenila sporazum, ki določa načelo nediskriminacije v zvezi z delovnimi pogoji v korist omenjenih delavcev, ki so zakonito zaposleni v državi članici, zavrnila pravico biti izvoljen v svet delavcev in občno skupščino zbornice dela in delavcev, ni izpolnila obveznosti na podlagi določb teh sporazumov.

Stroški

57 V skladu s členom 69(2) Poslovnika se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. Ker Republika Avstrija s predlogi ni uspela, se ji v skladu s predlogi Komisije naloži plačilo stroškov.

Iz teh razlogov je Sodišče (drugi senat) razsodilo:

1. a) Republika Avstrija, s tem da je državljanom drugih držav članic Evropske unije ali Evropskega gospodarskega prostora zavrnila pravico biti izvoljen v delavske zbornice, ni izpolnila obveznosti iz člena 39 ES in člena 8 Uredbe Sveta (EGS) št. 1612/68 z dne 15. oktobra 1968 o prostem gibanju delavcev v Skupnosti, kot je bila spremenjena z Uredbo Sveta (EGS) št. 2434/92 z dne 27. julija 1992, ter iz člena 28 sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru.
 - b) Republika Avstrija, s tem da je državljanom tretjih držav, s katerimi je Skupnost sklenila sporazum, ki določa načelo nediskriminacije v zvezi z delovnimi pogoji v korist omenjenih delavcev, ki so zakonito zaposleni v državi članici, zavrnila pravico biti izvoljen v svet delavcev in občno skupščino zbornice dela in delavcev, ni izpolnila obveznosti na podlagi določb teh sporazumov.
2. Republiki Avstriji se naloži plačilo stroškov.

Podpisi